

Rosszhiszeműségek. Sokkal több, mint ahogy az ember várná és több, mint ahogy az első pillanatban észre lehetne venni.

Hang van elég: nagyváros, falu, osztályharcú riadók, kiáltások, fel-tűnően kevés erotika (nem a válogató hibájából, hanem, mert tényleg kevés), zsánerképek, természethez való visszatérések, lázítás, melankólia — ez mind a költészet anyaga. De csak az anyaga. S mint ahogy az új nemzedéknek nincs átütő költői egyénisége, az egész lírának nincs átütő ereje. Nem szabad, nem férfias, nem termékenyítő, nem teremtő. Profán művészet ez: társadalmi, divatszzerű, tüneteket kiélő, nem pedig a szent, lángoló, elragadó költészet. Gyanútlan — elhalad a legnagyobb mélységek fölött anélkül, hogy észrevenné. Aki ezt a könyvet elolvassa, nem hisz a szemének: ez az a kor, ahol olyan irtózatossan kínlódik valami új? Ez az, ahol mardosó ironia és halálos alázat, éhezők kiáltása és tivornyák zaja összevegyül? Ez az a széttépett, megalázott, keserves kor — a mi korunk? Egyetlen versnek sincs hangja az élet valósága számára. Nagyon vers-i költészet ez, nagyon nem a vér, a sebek, a nyomor, a kétségbeesés és nagyon nem a mindenekfölött való remény és életvágú költészet.

Vannak értékek is? És ezeknek hordozói kettő-három kivételével tényleg azok, akiknek az anthológia kivételes helyet biztosít? Igen, vannak. Szavak, hangok, gondolatok, képek, strófák is — töredékek. «A líra tüze kialvóban van?» Lehet, hogy talán igaz. Éppen akkor, amikor maga az élet tele van lírával. *Hamvas Béla.*

Katholikus Lexikon. Szerkesztette: *Bangha Béla.* A Katholikus Lexikon megjelent *második kötetével* kitűzött programjának megfelelően folytatja katolikus elvű s irányú egyetemes összefoglaló munkásságát. A mostani

kötet 532 oldalon az Ellenállás és Kazula címszók közé eső tudományos és művelődési anyagot tárgyalja. Amint az első kötetben is, ebben is imponáló módon emelkedik a szerkesztők munkája nyomán az a mérhetetlen lelki és szellemi érték és hatás, amelyet az emberiség történetében a katolikus világnézet képvisel. A lexikon természetéből következik, hogy a katolikus szellem valóságának feldolgozása csak a lényeges vonások felvázolása és jelzése útján történhetik. De így is, e lényegre szorítóköző összefoglalásban megkapunk mindent, amire az egyetemes műveltség legfontosabb kérdései szempontjából szükségünk van. Szerkesztő és munkatársak egyaránt nagy és igen értékes munkát végeztek. Éppen azért e munka érdemét nem is szabad azzal megbántani, hogy kicsinyeskedő nagyítással közeledünk a kötet esetleges hibái felé. Az szinte természetes, hogy ilyen nagyarányú munkánál egy-egy címszó mértékszabása változik, valami kimarad, vagy egyik-másik cikk talán éppen azért, mert egy kissé elnagyolt, avagy túlságosan tömörített, veszít a világosság s a jellemzés értékéből. Azonban egyik kifogás sem érintheti a szakszerűség korrekt tárgyi értékét. Ebből a szempontból nézve a kötetet, méltán tarthatjuk a magyar katolikus szellemi világ kiváló megnyilatkozásának, amely közvetve a magyar művelődés egészének is nagy becsületére és tiszteletére válik.

O. P.

Simonfay Margit: Az idegen asszony. (Regény. Singer és Wolfner kiadása.) «Az idegen asszony» Simonfay Margitnak második regénye. Alapváza egy szerelmi háromszög, melynek tulajdonságai az irodalmi planimetriában nagyon is ismertek. Egy gyanútlan békében élő házaspár életébe belép a harmadik, ez esetben egy nő, aki ezt a gyanútlan együtt-

test «feldúlja». Ez a téma, amint a regény építményéből kivethető, egy háromvonalatú lelki elemzést követelt. Némi nyomai meg is vannak. Mind a három főszereplőnél azonban sokkal mélyebbre kellett volna ásni, mint az a regényben történt, különösképpen a feleség alakjánál, akinek magabizó asszonyisága a regény igazi mondanivalója. Ezzel a mélyfúrással a szerző adós maradt. Minden erejét elvesztegette a regényhelyzetek megteremtésében. Mondhatnánk, uralma alá került a regényszerkesztés iskolás követelményeinek. Aprólékos, szinte nőies gonddal készít elő és jelenetез meg minden szituációt s az alakok csak e helyzetek által élék le regénybeli életüket. A szereplők belső élete nem folyamat, hanem időnkint önészméltre villanás, külsőségekre való pillanatnyi reakció. S amint maguk a helyzetek igen gyakran a véletlen sínein haladnak, a meglévő vékony lélekrajz is következetlen, az aktuális helyzetekhez idomul és sokszor kezdetlegesen egysíkú. A három főalak penzumszerű kötelességgel gerálja magát úgy, ahogy az író megköveteli: a férj mint bódult zsákmány, a feleség mint a tűrő és mégis öntudatos biztonság és az idegen asszony mint a szekszuális magnetizmus polgári keretek között mozgó képviselője.

Mindezt nem valami egyoldalú realizmus hiányíttatja velünk. Ha Simonfay Margit csak olyan regényt akart volna írni, melyben az egetvivő asszonyszív a bakfis-esztétika szabályai szerint fortéllyal, érzelmesen szerelmes küzdelemmel, jótékony véletlenek segítségével ismét visszatér a megtévedt férjbárányt a háromszobás családi akolba, az alakok papírvoltát nem volna érdemes hibáztatni. Egyszerűen tudomásul vennénk, hogy eggyel több konzumregényünk van. Hogy Simonfay Margit ennél többet akart, regényzárása mutatja. Szinte játszik itt a boldog vég szokvá-

nyos lehetőségeivel, nem kis raffinement-val ütögeti le a kényelmes és megnyugtató végakkordokat, hogy aztán egy hirtelen, majdnem erőszakos mozdulattal átváltson egy érdekesebb hangnembe. Ez a mozdulata vallomást tesz irodalmi szándékokról. Ki akart fejezni egy asszonytípust, melynek passzivitása, türelme és józan okossága még a happy end nélkül is van olyan erő, mely egyenrangú pólusként áll szemben a pusztá «sex appeal»-lel. Amikor azonban ezt tudomásul vesszük, csak az író regényzáró gesztusára vagyunk utalva: a regény egésze nem tud erről meggyőzni. Test és lélek, a «Sinnlichkeit» és «Sittlichkeit» örök harcának csíráját rejti magában «Az idegen asszony» igénytelen témája, de egy szabályosan érdekes történetté sterilizálva. Pedig azt hisszük, hogy Simonfay Margitban vannak oly emberi tulajdonságok, melyek alkalmassá tették volna elgondolásának magasabbrendű realizálására. Egykét pontja regényének, nem utolsósorban stílusának fanyar szentenciák felé való igyekeve, elárul egy igen termékeny kettősséget: a nőiség és a férfiasan fölényes intellektus antinómiáját. Regénye azt bizonyítja, hogy ő maga is eljutott ennek felismeréséig. De nem tovább. Amikor majd ez a felismerés ellenállhatatlan kényszerű vízióvá hevül, akkor fog igazi regénye megszületni. Hogy eljön-e ez az idő, nem tudjuk. A kritikus csak az első műnél jósolhat felelőtlenül.

Kerecsényi Dezső.

Ivanow, Wiatcheslaw: Die russische Idee. Übers. J. Schor. Tübingen 1930. — A magyar közönség érdeklődése Oroszország iránt igen egyoldalú. Az volt a múltban és az ma is. Ma tisztára politikai, régebben tisztára szépirodalmi volt. Az orosz szellem tudományos megismerése nem vonzotta; az orosz filozófia és szellemi tudományok, melyekben az oroszország